

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP-4100-08-01/2012

Warszawa, dnia 10 kwietnia 2012 r.

Pan
Tomasz Schweitzer

Prezes
Polskiego Komitetu Normalizacyjnego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli¹ przeprowadziła w Polskim Komitecie Normalizacyjnym², kontrolę wykonania budżetu państwa w 2011 r. w części 65 Polski Komitet Normalizacyjny.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 6 kwietnia 2012 r. Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze *Wystąpienie*.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2011 r. w części 65 Polski Komitet Normalizacyjny.

1. W *ustawie budżetowej na rok 2011 z dnia 20 stycznia 2011 r.*³ ustalono dochody budżetowe w części 65 Polski Komitet Normalizacyjny w wysokości 12 265 tys. zł. Faktycznie zrealizowane dochody wyniosły 9 566,7 tys. zł, tj. 78% planu. Główną pozycję wpływów, w łącznej kwocie 9 352 tys. zł, tj. 97,8% całości dochodów, stanowiła sprzedaż Polskich Norm, wydawnictw własnych i działalności informacyjnej PKN. Były one niższe o 23,3% od zaplanowanych. Precyzyjne zaplanowanie dochodów uzyskanych ze sprzedaży produktów normalizacyjnych – w ocenie NIK – nie było jednak możliwe, ponieważ ich wielkość zależy bezpośrednio od skali popytu na Polskie Normy i inne wydawnictwa normalizacyjne.

¹ Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

² Dalej: PKN.

³ Dz.U. Nr 29, poz. 150. Dalej: *Ustawa budżetowa na rok 2011*.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie umorzeń należności na łączną kwotę 2 949,5 tys. zł, których dokonano wobec podmiotów i w sytuacjach określonych w art. 56 ust. 1 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*⁴. W sierpniu 2011 r. Prezes PKN umorzył należności na łączną kwotę 9,6 tys. zł od 11 kontrahentów, którzy ogłosili upadłość. Umorzenie należności we wrześniu 2011 r. na łączną kwotę 2 931,6 tys. zł od spółki „Wydawnictwo Normalizacyjne Alfa-Wero” Sp. z o.o. w Warszawie było skutkiem zakończonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w 2010 r. postępowania upadłościowego oraz wykreślenia spółki w lutym 2011 r. z rejestru przedsiębiorców. W grudniu 2011 r. umorzone zostały należności od 29 kontrahentów na łączną kwotę 8,3 tys. zł.

2. NIK pozytywnie ocenia legalność i gospodarność wydatków PKN, pomimo stwierdzonego w jednym miesiącu przekroczenia planu wydatków w dwóch paragrafach. Stanowiło to naruszenie postanowień art. 44 ust. 1 pkt 3 *ufp*. Nieprawidłowość ta wskazuje na niewystarczającą skuteczność kontroli zarządczej w obszarze dokonywania wydatków budżetowych. Nieracjonalne, aczkolwiek nienaruszające prawa, było także przedterminowe wnoszenie opłat abonamentowych za użytkowane odbiorniki RTV.

2.1. W ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w części 65 Polski Komitet Normalizacyjny w kwocie 33 524 tys. zł. W ciągu roku kwota ta nie była zmieniana. Faktycznie wydatkowano 32 536 tys. zł, tj. mniej od planu o 2,9% (o 988 tys. zł).

2.2. Przekroczenie planu wydatków w dwóch paragrafach klasyfikacji budżetowej na łączną kwotę 18,4 tys. zł (bez uprzedniej zmiany planu finansowego zwiększającej planowaną kwotę wydatków w tych paragrafach) miało miejsce w grudniu 2011 r.

W planie finansowym PKN zatwierdzonym w lutym 2011 r. ustalono wydatki w § 4260 *Zakup energii* na kwotę 520 000 zł, natomiast w § 4420 *Podróże służbowe zagraniczne* na kwotę 150 000 zł. Do dnia 20 grudnia 2011 r. wydatki w § 4260 *Zakup energii* wyniosły 492 777,89 zł. W dniu 21 grudnia 2011 r. zapłacono z tego paragrafu 43 056,79 zł opłacając fakturę nr NA/523/2011 z dnia 16 grudnia 2011 r. za energię elektryczną, wentylację i CO (41 686,27 zł); refundację kosztów utrzymania w grudniu 2011 r. siedziby w Łodzi (890,81 zł) oraz za fakturę nr NA/533/2011 z dnia 16 grudnia 2011 r. za zimną wodę i odprowadzenie ścieków (479,71 zł). Powyższe spowodowało przekroczenie kwoty określonej w zatwierdzonym planie finansowym o 15 834,68 zł.

W odniesieniu do wydatków w § 4420 *Podróże służbowe zagraniczne* w dniu 7 listopada 2011 r. dokonano zwiększenia planu wydatków o kwotę 45 000 zł do wysokości 195 000 zł. Do dnia 23 grudnia 2011 r. wydatki w tym paragrafie wynosiły 188 005,67 zł. W dniu 27 grudnia 2011 r. PKN uregulował należność w kwocie 9 580,71 zł w związku z wystawioną przez Bank Gospodarstwa Krajowego notą obciążeniową dotyczącą operacji dokonanych kartami VISA użytkowymi w PKN. Tym samym przekroczone określoną w planie finansowym kwotę wydatków o 2 586,38 zł.

⁴ Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm. Dalej: *ufp*.

W obydwu powyższych paragrafach zmiany planu finansowego dokonano dopiero w dniu 30 grudnia 2011 r. (w § 4260 *Zakup energii* plan wydatków zwiększono o 18 tys. zł, a w § 4420 *Podróże służbowe zagraniczne* o 3 tys. zł). Prezes PKN wyjaśnił, iż zapłacenie faktur (w § 4260 *Zakup energii*) spowodowane było wygenerowaniem raportu z wykonania budżetu z błędnym zakresem dat, a więc z pomyłki głównej księgowej i przez niedopatrzenie nie zostało zidentyfikowane przez inne osoby odpowiedzialne za kontrolę w Wydziale Zarządzania Finansami i Rachunkowości.

Przedstawiona przez Prezesa PKN argumentacja, iż w okresie gdy nastąpiło przekroczenie planu w § 4420 *Podróże służbowe zagraniczne* w trakcie realizacji była decyzja Prezesa PKN o przeniesieniu środków (za rozliczenie płatności dotyczących podróży służbowych uregulowanych kartą VISA), nie znajduje oparcia w dokumentach. Wniosek w sprawie zwiększenia wydatków w § 4420 *Podróże służbowe zagraniczne*, stanowiący podstawę decyzji modyfikującej plan finansowy, sporządzony został przez Dyrektora Wydziału Relacji Zewnętrznych dopiero w dniu 30 grudnia 2011 r., tj. w tym samym dniu, w którym Prezes PKN dokonał zmiany planu finansowego.

Powyższe przekroczenia planu wydatków wyczerpują – zdaniem NIK – przesłanki naruszenia dyscypliny finansów publicznych określone w art. 11 *ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*⁵.

2.3. W ocenie NIK, dokonywanie opłat za używanie odbiorników radiofonicznych (abonamentu RTV) z góry, za okres dłuższy niż jeden miesiąc, na 40 dni przed ostatecznym terminem płatności, było wprawdzie działaniem legalnym ale niecelowym. Zgodnie z art. 3 ust. 4 *ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych*⁶ opłatę RTV uiszcza się z góry do 25 dnia miesiąca, za który opłata jest należna. Opłata może być uiszczona z góry za cały rok albo za wybrane miesiące. Natomiast zgodnie z § 4 *rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 6 maja 2010 r.*⁷ opłaty wnoszone na poczet 2011 r. mogły być przyjmowane w roku poprzednim według stawek obowiązujących od dnia 1 stycznia 2011 r. PKN opłacił abonament RTV za 2011 r. w kwocie 3 877,50 zł w dniu 14 grudnia 2010 r., a za 2012 r. – w kwocie 3 564 zł w dniu 15 grudnia 2011 r. Zdaniem NIK, w warunkach deficytu sektora finansów publicznych postępowaniem racjonalnym jest uiszczanie płatności w ostatnim dopuszczalnym terminie.

2.4. Na wydatki majątkowe zaplanowano kwotę 5 312 tys. zł, a faktycznie wydano 5 296,8 tys. zł, tj. 99,7% planu. Szczegółowej kontroli poddano wydatki w łącznej kwocie 4 624,8 tys. zł, nie stwierdzając nieprawidłowości. Efektem rzeczowym inwestycji było m.in. zakończenie II i III etapu *Portalu Polskiego Zasobu Normalizacyjnego* oraz III etapu projektu *Wirtualizacja zasobów*. Wykonano także modernizację sieci telekomunikacyjnej dla Oddziału w Katowicach oraz zasilania energetycznego dla Oddziału w Łodzi.

⁵ Dz.U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

⁶ Dz.U. Nr 85, poz. 728 ze zm.

⁷ *Rozporządzenie w sprawie wysokości opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz zniżek za ich uiszczanie z góry za okres dłuższy niż jeden miesiąc w 2011 r.* – Dz. U. Nr 86, poz. 558. Podobnie na podstawie obowiązującego w 2012 r. rozporządzenia z dnia 13 kwietnia 2011 r. – Dz.U. Nr 93, poz. 548.

2.5. Na wynagrodzenia (łącznie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym) wydatkowano 15 239,6 tys. zł, tj. 98,5 % kwoty planowanej w ustawie budżetowej oraz 99,9 % kwoty planu po zmianach (15 260 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym) wyniosło 4 686 zł (było wyższe o 4,1% niż w 2010 r.). Przeciętne zatrudnienie w 2011 r. wyniosło 271 osób i w porównaniu do 2010 r. było niższe o 11 osób, tj. o 3,9%.

2.6. Zgodnie z § 16 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i trybów dokonywania operacji na rachunkach bankowych prowadzonych dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych oraz zakresu i terminu udostępniania informacji o stanach środków na tych rachunkach*⁸, Minister Finansów wyraził zgodę na obsługę kart płatniczych użytkowanych przez PKN z wykorzystaniem rachunku pomocniczego w Banku Gospodarstwa Krajowego do dnia 31 grudnia 2011 r. Po zmianie formy rozliczeń (z obciążenia rachunku pomocniczego na zapłatę za notę memorialową) w dniu 10 listopada 2011 r. rachunek pomocniczy został zamknięty. PKN terminowo składał do Ministerstwa Finansów kwartalne informacje o stanie środków na rachunku pomocniczym.

2.7. Zgodnie z decyzjami Prezesa PKN w sprawie ustalenia pogotowia kasowego (z dnia 2 stycznia 2007 r., a następnie z dnia 5 października 2011 r.) stały zapas gotówki ustalony został w maksymalnej wysokości odpowiednio: 30 tys. zł i 18 tys. zł. W 2011 r. w kasie nie przechowywano kwot wyższych niż ustalona wysokość tzw. pogotowia kasowego.

2.8. Zobowiązania ogółem na koniec 2011 r., w całości niewymagalne, wyniosły 1 234,5 tys. zł, głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi – 1 178,3 tys. zł, tj. 95,4 % ogółu zobowiązań. Pozostałe zobowiązania w kwocie 56,2 tys. zł dotyczyły dostaw towarów i usług.

2.9. NIK, pomimo stwierdzenia trzech błędów, pozytywnie ocenia rzetelność ksiąg rachunkowych oraz poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych. Zastrzeżenia wzbudza natomiast skuteczność kontroli zarządczej w zakresie ewidencjonowania dowodów księgowych.

Z populacji 2 435 zarejestrowanych w PKN dowodów księgowych dokumentujących operacje gospodarcze w ramach wydatków bieżących o łącznej wartości 9 269,8 tys. zł, do szczegółowego zbadania wylosowano metodą monetarną 69 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych na kwotę 4 860,1 tys. zł. Zbadano ponadto 13 dobranych celowo dowodów dotyczących transakcji na łączną kwotę 5 062,9 tys. zł. W badanych próbach stwierdzono trzy błędy polegające na tym, że :

1) w dzienniku księgowości wpisano błędną datę sporządzenia dowodu księgowego, czym naruszono art. 23 ust. 2 pkt 2 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁹,

⁸ Dz.U. Nr 249, poz. 1667 ze zm.

⁹ Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm. Dalej: *uor*.

- 2) na fakturze z dnia 7 marca 2011 r. za wykonane usługi pocztowe w miesiącu lutym 2011 r. na łączną kwotę 7 018,70 zł, w dekretacji wskazano błędny miesiąc ujęcia operacji gospodarczej, co stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6 *uor*,
- 3) na fakturze z dnia 6 maja 2011 r. za wykonane usługi pocztowe w miesiącu kwietniu 2011 r., na łączną kwotę 9 739,39 zł, w dekretacji wskazano błędny miesiąc ujęcia operacji gospodarczej, co stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6 *uor*.

Błędne ujęcie operacji gospodarczych wskazanych w pozycji 2 i 3 miało wpływ na bieżącą sprawozdawczość budżetową.

3. Zdaniem NIK, sprawozdania budżetowe Rb-27 - z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 - z wykonania planu wydatków budżetu państwa, Rb-23 - o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych, Rb-N - o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, a także Rb-Z - o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, przekazują prawdziwy i rzetelny obraz odpowiednio dochodów, wydatków, stanu środków, a także należności i zobowiązań w 2011 r. Powyższe sprawozdania zostały terminowo sporządzone i przekazane.

4. Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) wzmocnienie kontroli zarządczej w zakresie zgodności z planem dokonywanych wydatków budżetowych oraz ewidencjonowania dowodów księgowych,
- 2) powstrzymanie się od dokonywania wydatków budżetowych przed ostatecznymi terminami płatności.

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pana Prezesa o nadesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia kontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

DYREKTOR
Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa
i Prywatyzacji
/ - /
Andrzej Otrębski